

ACCIÓ EDUCATIVA A CIUTAT VELLA

MARLENY COLMENARES. Divisió de Serveis Personals, Districte de Ciutat Vella

L'accés a l'educació i la millora dels nivells d'instrucció són uns elements fonamentals del procés de canvi social. En els darrers anys, els nivells d'instrucció de Ciutat Vella han anat millorant i experimenten una progressiva convergència amb la mitjana de la ciutat de Barcelona. En aquest article se situa breument aquesta evolució, s'analitza l'oferta educativa existent —pública i concertada— i, finalment, es detallen els programes de suport i promoció educativa que les institucions públiques duen a terme al districte.

Nivells d'instrucció

Els nivells d'instrucció a Ciutat Vella presenten desigualtats importants en relació amb la mitjana de la ciutat. Els últims anys, però, han millorat considerablement; el districte té un major percentatge en els nivells d'instrucció

insuficient i menors percentatges de titulacions.

Aquest fet té una especial importància des del punt de vista social, ja que l'esforç dels ciutadans i l'Administració, quan es parteix de nivells més desfavorables, té un gran impacte en l'estructura social.

L'analfabetisme a Ciutat Vella passa del 7,8% de l'any 1986 al 0,8% de l'any 1996, mentre que en el conjunt de la ciutat passa del 3,9% al 0,3%. El nivell de titulats superiors, en aquests 10 anys evoluciona a Ciutat Vella del 3,1% al 5,5%, i en el conjunt de la ciutat passa del 6,9% al 9,9%. Veiem, doncs, que el districte tendeix a convergir amb la ciutat pel que fa als indicadors del nivell d'instrucció.

Aquesta evolució, positiva però insuficient encara, motiva a consolidar línies d'acció i a revisar i crear noves formes d'intervenció en matèria educativa al districte.

L'escolarització en els nivells obligatoris

Oferta educativa de 3 a 12 anys.
Escoles d'educació infantil i primària (CEIP)

Aquests centres acullen l'etapa d'educació primària (6-12 anys) que té caràcter obligatori. Acullen també el parvulari que correspon al segon cicle d'educació infantil (3-6 anys), que té caràcter voluntari però que l'administració competent n'ha de garantir la total cobertura de la demanda. Actualment, al districte de Ciutat Vella hi ha 11 centres públics i 8 privats concertats.

Com el conjunt de la ciutat, Ciutat Vella ha vist reduir-se el nombre d'infants. El curs 1995-96, segons dades del Cens de 1991, teníem 5.150 alumnes entre 3 i 11 anys, i el curs 97-98 en tenim 4.854, és a dir, 296 menys.

Taula 1
Nivell d'instrucció

Nivell d'instrucció	1986				1991				1996			
	Ciutat Vella	%	Barcelona	%	Ciutat Vella	%	Barcelona	%	Ciutat Vella	%	Barcelona	%
No sap llegir o escriure	6.904	7,8	54.779	3,9	901	1,1	5.461	0,4	596	0,8	3.774	0,3
Primària incompleta	31.569	35,7	331.694	23,8	22.691	28,4	256.185	18,5	17.636	23,6	203.726	15,5
Primària completa	21.754	24,6	306.946	22,0	27.347	34,2	384.522	27,8	26.494	35,4	362.178	27,6
Batxillerat elemental	10.963	12,4	228.001	16,3	7.836	9,8	177.127	12,8	8.753	11,7	179.805	13,7
Formació professional	5.652	6,4	114.780	8,2	4.729	5,9	117.789	8,5	5.570	7,4	130.443	9,9
Batxillerat superior	6.308	7,1	179.207	12,8	6.412	8,0	187.021	13,5	7.546	10,1	195.473	14,9
Títol grau mitjà	2.591	2,9	83.166	6,0	2.742	3,4	92.222	6,7	3.057	4,1	96.295	7,3
Títol superior	2.736	3,1	95.976	6,9	2.713	3,4	101.620	7,4	4.136	5,5	130.151	9,9
No consta	2	0,0	1.947	0,1	4.637	5,8	60.163	4,4	1.065	1,4	10.957	0,8
Total	88.479	100,0	1.396.496	100,0	80.008	100,0	1.382.110	100,0	74.853	100,0	1.312.802	100,0

Nota: per a l'any 1986 la població de referència és de 15 i més anys; mentre que per als anys 1991 i 1996 és de 16 i més anys
Font: Cens i Padró d'habitants

Taula 2
Nombre d'alumnes de 3 a 12 anys

	96-97	%	97-98	%	98-99	%
Escola pública	3.031	54	2.507	53	2.365	51
Escola privada concertada	2.588	46	2.187	47	2.273	49
Total	5.619	100	4.694	100	4.638	100

Taula 3
Nombre d'alumnes de 12 a 16 anys

	96-97	%	97-98	%	98-99	%
Centres públics	702	38	966	45	1.103	41
Centres privats	1.151	62	1.165	55	1.561	59
Total	1.853	100	2.131	100	2.664	100

Com es pot veure en la taula 2, la proporció entre escola pública i escola concertada al districte és pràcticament la mateixa (51%-49%), una proporció superior a la mitjana de la ciutat. Segons les dades de què disposem del Departament d'Estudis i Relacions Institucionals de l'IMEB per al curs 1996/97, el percentatge d'escola pública per al conjunt de la ciutat era del 31% en el 2n cicle d'Educació Infantil i del 42% a primària inclòs 8è d'EGB. A Ciutat vella en el 2n cicle d'Educació Infantil i a la Primària era del 55%. L'escola privada té un 18% i un 5% a cada etapa respectivament, mentre al conjunt de la ciutat per al sector privat la proporció era del 43% i 11%. La mitjana d'alumnes per aula a l'escola pública, a Ciutat Vella, és actualment de 17 alumnes per aula i a l'escola concertada és de 24 alumnes.

Oferta educativa de 12 a 16 anys. Educació secundària obligatòria (ESO)

La reforma educativa estableix com un dels seus objectius bàsics l'allargament del període obligatori fins als 16 anys. Aquesta etapa comprèn 2 cicles, cadascun dels quals té dos cursos. A Ciutat Vella hi ha 5 centres públics i 8 privats concertats.

En la taula 3 es pot observar la distribució i evolució recent de l'escolarització en aquest nivell. L'increment del nombre total d'alumnes té a veure amb la incorporació progressiva de nous cursos de reforma. Actualment, a Ciutat Vella, tres dels cinc centres públics ofereixen els cicles complets d'ESO.

Segons dades del cens de l'any 91 el nombre d'alumnes de 12 a 15 anys per al curs 95-96 era de 2.630. L'any 96, segons

el cens d'aquell any, per al curs 97-98 era de 2.365. Constatem el descens d'alumnat, també, en aquesta franja d'edat, hi ha 265 alumnes menys.

D'igual forma que a l'escola primària, la proporció d'instituts d'educació secundària (IES) és favorable al sector públic respecte de la mitjana de la ciutat, segons les fonts d'informació abans esmentades. A Ciutat Vella el percentatge de centres de secundària és del 40% en el sector públic, del 53% en el privat concertat i del 7% en el privat. A Barcelona el sector públic representa el 32%, el sector privat concertat el 64% i el privat el 4%. La mitjana d'alumnes per aula a l'ESO pública actualment és de 26 i a la concertada de 28.

Escoles d'acció preferent

L'Ordre del 3 de setembre de 1996 del Departament d'Ensenyament regula el procediment de qualificació de determinats centres públics o privats sostinguts amb fons públics com a centres d'atenció educativa preferent (CAEP). Els CAEP es defineixen com aquells centres que imparteixen els ensenyaments de les etapes d'educació infantil i primària i secundària obligatòria, a alumnes que tenen especials dificultats per assolir els objectius generals de l'educació bàsica, a causa de les seves condicions socials i culturals, situats en entorns socials i econòmics desfavorits.

L'accés a la categoria de CAEP es fa a demanda del centre. Aquest ha de presentar una memòria justificativa amb

indicadors de la situació del seu alumnat i del seu entorn proper, un pla d'actuació amb les accions compensadores a desenvolupar i l'acta del Consell Escolar del Centre on es dóna suport a la demanda.

El Departament d'Ensenyament, segons la seva disponibilitat pressupostària i l'estudi de la demanda mitjançant una comissió creada al respecte, concedeix aquesta qualificació. Els CAEP disposen de més recursos ordinaris de caràcter general, un increment d'hores destinades a l'atenció individualitzada, un increment de dotació econòmica i autorització per mantenir grups classe de nombre inferior a l'ordinari. També l'alumnat d'aquests centres tindrà una consideració prioritària en l'assignació d'ajuts i beques a l'estudi. Tot això ha de permetre, als centres educatius, l'aplicació de mesures metodològiques i organitzatives que permetin donar resposta a la diversitat del seu alumnat.

Ciutat Vella és el districte de Barcelona amb més nombre de centres qualificats com a CEAP. Segons dades del Departament d'Ensenyament, a Catalunya hi ha 101 centres d'acció preferent, dels quals 23 són a la ciutat de Barcelona, dels quals 6 es troben a Ciutat Vella.

Taula 4
Nombre d'alumnes de 0 a 3 anys

Titularitat	Alumnes	
Centres públics	284	(61%)
Centres privats concertats	95	(21%)
Centres privats no concertats	83	(18%)
Total escolaritzats al districte	462	(100%)

Aquest és un indicador força important per establir línies d'acció de caire preventiu i compensadores de desigualtats.

L'oferta educativa no obligatòria

Oferta educativa de 0 a 3 anys.
Escoles bressol

Pel que fa a l'oferta pública, a Ciutat Vella hi ha cinc escoles bressol de titularitat municipal i quatre centres privats autoritzats. La distribució de l'oferta pública i privada per a l'etapa de 0 a 3 anys, segons les dades dels cursos 1997/98, es pot veure en la taula 4.

Les nostres accions encaminades a atendre aquest sector de població i amb l'objectiu de respondre a les seves necessitats, fa que comptem amb dos serveis complementaris d'atenció a la infància en l'etapa de 0-3 anys.

La Casa de la Font és un servei maternoinfantil, amb la funció de donar atenció als infants més petits de 3 anys en situació de risc, i oferir suport i atenció socioeducativa a les famílies que presenten unes problemàtiques que els dificulta dur a terme una atenció adequada als seus fills, que els assegurui un bon desenvolupament psicològic, físic i social.

L'espai familiar i el programa "Ja tenim un fill" són dues iniciatives que es desenvolupen des de l'IMEB amb la col.laboració del Districte. Tots dos són espais de socialització dels coneixements i experiències sobre la cura i atenció als infants, orientats a donar suport i millorar la implicació de les famílies, amb l'ajut de professionals especialitzats.

Aquests serveis constitueixen una oferta educativa, adreçada als infants més petits i les famílies que no han volgut o pogut portar els seus fills a l'escola bressol.

Oferta educativa postobligatòria.
A partir de 16 anys

La situació de Ciutat Vella fa que hi trobem una oferta educativa àmplia i especialitzada en aquest sector, que es nodreix de la demanda del conjunt de la

Taula 5
Escolarització postobligatòria

Titularitat	Batxillerat	BUP	COU	FP1	FP2	FTP2	FTP3	PGS	ART	Total
Centres públics	133	788	440	-	-	44	254	-	268	1.927
C. privats concertats	396	284	-	649	1.365	-	-	-	-	2.694
C. privats no concertats	-	144	89	132	142	60	234	28	-	829

ciutat. En la taula 5 podem observar la distribució dels alumnes segons l'oferta pública i privada d'educació postobligatòria per al curs 1997/98.

Cal fer menció especial a la formació professional. Malgrat les al·legacions fetes pel Consell Escolar de Districte en coordinació amb el Consell Escolar Municipal, la recent aprovació del mapa de formació professional ha deixat el nostre districte sense oferta d'FP als 5 instituts públics. Només l'oferta municipal manté dues alternatives: l'EMAV en Audiovisuals i el Narcís Monturiol en Química.

Considerem que aquesta oferta formativa pot tenir especial rellevància dins un gran sector de la població escolar dels instituts de la zona. Primerament els alumnes veurien la relació de la formació amb el treball, sense perjudici de continuar formant-se, i per una altra banda també suposaria que la incorporació al mercat laboral dels joves seria una font d'ingressos per a moltes famílies, cosa que implicaria una millora importat de la seva economia.

Programes de suport i promoció educativa

L'acció educativa municipal se centra, en primer lloc, a donar compliment a la legislació vigent, segons la qual és de caràcter obligatori el manteniment, la neteja i la vigilància dels centres d'educació infantil i primària, col·laborant amb l'administració educativa. En segon lloc, hi ha altres obligacions compartides

com és el cas de la vigilància del compliment de l'escolarització obligatòria. Finalment, aquesta acció té un complement important en els programes de suport —el foment de la participació i la promoció sociocultural—, que tenen una gran importància i que han estat objecte d'actuació preferent al districte de Ciutat Vella.

Promoció de la participació

Consells escolars de centre

Els consells escolars són els òrgans màxims de participació de la comunitat escolar en el govern dels col·legis d'educació infantil, primària i instituts d'educació secundària, així com l'òrgan de programació, seguiment i avaluació general de les seves activitats. L'Administració local participa en la presa de decisions del desenvolupament de les activitats dels centres a través dels representants municipals als consells escolars. Aquesta tasca es realitza de forma coordinada amb el Consell Escolar Municipal.

Des del Districte el treball que es desenvolupa amb els representants municipals pretén potenciar la participació democràtica en el govern dels centres educatius en el marc de la legislació vigent; i coordinar, assessorar, donar suport i fer el seguiment de la tasca dels representants municipals als consells escolars de centres, per tal que esdevinguin veritables representants de la política municipal. El percentatge de participació dels representants municipals al districte és molt elevat, al voltant del 96%.

Taula 6
Participació en eleccions als consells escolars

Primària				
	Docent	Pares-mares	Alumnat	PAS
Ciutat Vella	95,3%	16,7	-	100%
Barcelona	96,6%	16,7	-	95,9%
Secundària				
Ciutat Vella	84,4%	3,5%	64,2%	93,8%
Barcelona	87,3%	3,3%	56,1%	85,7%

Font: Consell Escolar Municipal de Barcelona

Les dades de participació en l'última renovació dels consells escolars de centre, l'any 1996, segons l'informe sobre la renovació dels consells escolars dels centres docents públics de Barcelona-ciutat elaborat pel Consell Escolar Municipal, mostren en general nivells de participació similars a la mitjana de la ciutat.

Consell Escolar de Districte

El Consell Escolar de Districte és un òrgan de participació dels diversos sectors que conformen els consells escolars de centres del districte. També en formen part altres estaments vinculats al món educatiu del sector públic, privat i associatiu. Aquest Consell treballa de forma coordinada amb el Consell Escolar Municipal. Els seus objectius són potenciar la participació de tots els sectors representats en el marc de la normativa vigent i afavorir l'anàlisi, la reflexió, el diàleg i l'elaboració de propostes en temes educatius. El Consell està format per 40 membres i realitza tres reunions a l'any.

Actualment funcionen quatre comissions de treball que generen propostes concretes:

-Formació professional: aquesta comissió, a partir de l'anàlisi de la situació del districte respecte de la resta de la ciutat, ha elaborat les alegacions sobre la proposta del Mapa de Formació Professional per a la ciutat de Barcelona elaborat pel Departament d'Ensenyament.

-Matriculació: ha fet el seguiment del procés de preinscripció i matriculació al districte.

Taula 7
Beques

Indicadors de cobertura	95-96	%	96-97	%	97-98	%	98-99	%
Sol·licituds	1.776	100	1.758	100	1.829	100	1.803	100
Beques de menjador concedides	906	51	1.057	60	1.099	60	1.140	63
Beques de llibres concedides	934	53	1.148	65	1.146	62	1.138	63
Distribució per barris	94-95	%	95-96	%	96-97	%	97-98	%
Raval	430	49	492	54	494	47	518	55
Gòtic	138	16	169	19	185	17	178	18
Casc Antic	184	21	131	14	238	23	213	18
Barceloneta	76	9	73	8	85	8	115	5
Fora del districte	49	5	46	5	55	5	75	4
Total	877	100	911	100	1.057	100	1.099	100

-Ús social de les instal·lacions escolars públiques: va estudiar la proposta de regulació de l'ús de les instal·lacions escolars fora d'horari escolar feta per l'IMEB. Les seves propostes es van sumar a la de la resta del districte, fent possible generar un document al respecte consensuat.

-Projecte educatiu de ciutat: aquesta comissió té com a objectiu dinamitzar el Consell Escolar de Districte per a la participació en el Projecte educatiu de ciutat.

Suport a les associacions de mares i pares d'alumnes (AMPA)

Consisteix en un conjunt d'actuacions per tal d'afavorir el desenvolupament de projectes d'activitats amb suport econòmic —a totes les associacions de centres públics— a través de subvencions i suport a l'organització a través d'assessorament organitzatiu, trama d'informació actualitzada, etc. Els objectius són enfortir el teixit associatiu en benefici de la qualitat educativa dels

nostres centres i potenciar una major presència de les AMPA en els centres.

Promoció sociocultural

Beques de menjador i llibres

Aquest programa es realitza conjuntament amb el Departament d'Ensenyament. Des del curs passat el Departament va incrementar el seu pressupost, situant la seva aportació en 52.000.000 milions de pessetes. El Districte hi aporta 46.000.000 milions de pessetes i n'assumeix la gestió.

Aquest programa va dirigit a tots els alumnes d'educació infantil i primària, i de secundària obligatòria de les escoles públiques i concertades del districte. Els criteris d'assignació són establerts per una comissió constituïda en el Consell Escolar de Districte. Hi ha representants del Departament, del Districte i dels centres educatius.

El seu objectiu és donar suport social a les famílies per tal de compensar

el seu dèficit econòmic, facilitant així la correcta escolarització dels infants. La taula 7 informa de l'evolució de les cobertures i la distribució per barris d'aquestes beques.

Projecte d'intervenció social, prevenció i tractament de l'absentisme escolar a l'escola

Durant aquest curs 98-99 volem posar en marxa aquest projecte, que neix a partir del recull i anàlisi del treball que han vingut realitzant els diversos equips de Serveis Socials del Districte i tenint com a base el Projecte-marc d'actuació per a la prevenció i seguiment de l'absentisme escolar a la ciutat de Barcelona, elaborat des del Pla d'atenció a la infància de l'IMEB. El projecte té com a objectius:

-Establir estratègies i circuits d'intervenció concrets en el marc de la legislació vigent.

-Dur a terme el recull i l'anàlisi de dades per adequar les accions a la prevenció i tractament de l'absentisme escolar amb criteris comuns.

-Tenir en compte la multicausalitat del problema procurant incidir simultàniament en els diferents factors que hi intervenen.

Els serveis implicats són els Serveis Socials, els equips d'atenció i orientació psicopedagògica (EAP), el Programa d'educació compensatòria (PEC), la Guàrdia Urbana i les escoles de primària i secundària obligatòria.

El projecte es desenvolupa conjuntament amb la inspectora del Departament d'Ensenyament al districte, que

articula la participació dels diversos serveis educatius del Departament d'Ensenyament implicats i dels EAP i PEC.

A partir del recull i anàlisi del marc normatiu, i des de l'anàlisi del treball realitzat, es proposa:

-Crear una comissió social a cada centre educatiu públic de primària i secundària obligatòria, per tal de coordinar la intervenció dels professionals i utilitzar el treball de tots amb criteris de complementarietat, i situant les demandes i expectatives.

-Posar en comú definicions i criteris per recollir i estandarditzar la informació, i fixar un circuit d'intervenció.

El pla d'actuació quedarà plasmat en un document que recull les aportacions de tots els professionals implicats i preveu formes de recollida d'informació i avaluació.

Programa de salut escolar

L'Ajuntament realitza, sota la direcció de l'Institut Municipal de Salut, un programa de salut escolar amb tres línies

Taula 8
La salut escolar

Exàmens de salut	Ciutat Vella			Barcelona			1997
	1994-95	1995-96	1996-97	1994-95	1995-96	1996-97	
Nens	513	391	402	10.334	10.185	10.280	3,91%
Nens per examinar	408	391	402	8.310	8.285	8.460	4,75%
Nens examinats	373	382	377	7.746	7.427	8.222	4,59%
% de cobertura	91,42%	97,70%	93,78%	93,21%	89,64%	97,19%	
Triple vírica							
Nens a 5è	691	649	615	15.680	14.853	14.028	4,38%
Nens per vacunar	691	649	615	15.469	14.853	13.841	4,44%
Nens vacunats	637	614	595	13.411	13.218	12.219	4,87%
% de cobertura	92,18%	94,61%	96,75%	86,70%	88,99%	88,28%	
Tètanus							
Nens	857	771	760	18.877	17.391	16.578	4,58%
Nens per vacunar	857	771	723	18.620	17.391	16.365	4,41%
Nens vacunats	797	734	701	15.638	15.367	14.295	4,90%
% de cobertura	93,00%	95,20%	96,96%	83,98%	88,36%	87,35%	

de treball prioritàries. En primer lloc el control i l'atenció de la salut, mitjançant els exàmens de salut, les vacunacions (triple vírica, antihepatitis i antitetànica), revisió de farmacioles, etc. En segon lloc la prevenció de càries i promoció de bons hàbits alimentaris. I, finalment, la prevenció de conductes i hàbits de risc per a la salut, amb programes de prevenció de substàncies additives o de la infecció del virus VIH. En la taula 8 es pot veure l'evolució d'aquests programes els darrers anys, així com la comparació amb les cobertures mitjanes de la ciutat. En aquest sentit, s'observa en pràctica tots els casos una major cobertura al districte de Ciutat Vella.

Campanya de teatre escolar

Aquesta campanya aplega dues iniciatives, “El teatre que anem a veure” i “El teatre que fem a l'escola”, orientades a promoure la importància del teatre en el marc escolar. La primera vol possibilitar l'accés dels nostres alumnes als circuits teatrals que fan una oferta estable i professional i apropar als nostres infants a l'ambient cultural que es desenvolupa en el nostre territori. Aquest programa va dirigit als alumnes de les escoles públiques d'educació i infantil i primària des de parvulari (5 anys) fins a l'últim curs de primària, que gaudeixen d'una entrada de teatre per veure un espectacle infantil amb el seu grup classe. L'últim any hi han participat 1.952 alumnes de 11 centres del districte.

“El teatre que fem a l'escola” es desenvolupa a través del Centre Cívic

Drassanes en el marc de la Mostra de Teatre del Raval, on es realitzen tallers de teatre a les escoles per part d'un especialista en el tema. Aquest treball es porta a terme directament amb els alumnes. A l'últim curs hi han participat 97 alumnes de cinc escoles del districte.

Jocs Florals

Activitat literària que promou la producció de textos literaris de diversos gèneres per part dels alumnes, amb l'objectiu de potenciar l'activitat literària en els centres educatius en el marc d'una tradició cultural. En aquesta activitat poden participar tots els alumnes de les escoles públiques i privades d'educació primària i secundària obligatòria i postobligatòria. Hi han participat en l'últim curs 111 alumnes de 25 centres.

Projectes d'activitats de les escoles

Consisteix en la concessió de subvencions econòmiques a projectes d'activitats educatives dels centres que permetin complementar i enriquir l'oferta educativa reglada. Aquest programa va dirigit al CEIP públics, per tal d'afavorir accions educatives que contribueixen a la qualitat de l'ensenyament.

Centre de Recursos Pedagògics

Es dona suport econòmic i d'infraestructura per al desenvolupament d'activitats dirigides a la formació docent i dels alumnes. L'objectiu és desenvolupar i promocionar conjuntament activitats arrelades al districte en benefici de la qualitat educativa dels nostres centres.

Incorporació d'ofertes i recursos educatius als projectes curriculars dels centres

Ciutat Vella, com a nucli històric de la ciutat, ens ofereix un gran nombre de recursos educatius que poden ser incorporats als projectes curriculars dels centres. Aquesta és una bona forma de rendibilitzar recursos existents.

Beques del Consell de Coordinació Pedagògica de l'IMEB

Una de les maneres d'accedir als recursos educatius del districte és mitjançant les beques de l'IMEB, i a través de les entitats i institucions del districte que també n'ofereixen.

A proposta de l'IMEB i d'acord amb els districtes s'acorden els criteris per a l'assignació de beques per a sortides. Els criteris per prioritzar la distribució es basen en els indicadors de: nombre d'expedients en actiu de la renda mínima d'inserció social (PIRMI), beques de menjador concedides als alumnes de primària i secundària, centres d'atenció educativa preferent (CAEP), població de 0-17 anys atesa pels equips d'atenció a la infància i adolescència (EAIA).

Ciutat Vella és el districte que, segons aquests indicadors, més nombre de beques li són assignades. El curs 1997/98, un total de 924 alumnes dels centres públics van beneficiar-se d'aquestes beques.

Participació dels centres educatius en projectes europeus gestionats des del Districte

-“Projecte Chilies”, desenvolupat per la biblioteca de Sant Pau i Santa Creu

amb alumnes de les escoles del districte. Consisteix a establir comunicació a través d'internet amb altres biblioteques de la resta d'Europa que formen part del projecte mitjançant una proposta d'activitats didàctiques que tenen a veure amb els continguts a desenvolupar a l'escola i que de forma lúdica són objecte d'intercanvi.

-“Projecte del Fòrum Europeu sobre el rol de l'escola en la detecció del maltractament físic i sexual dels infants”. A grans trets el projecte consisteix a portar a terme un intercanvi a través d'Internet entre alumnes i professora d'educació primària sobre el tema. El projecte es troba en fase experimental entre un grup d'escoles europees.

Campanya de neteja "Juga net"

És àmpliament compartit que la neteja i la conservació de l'espai urbà no depenen només del manteniment i la neteja habitual sinó també del comportament dels ciutadans envers aquests dos aspectes, per la qual cosa promoure projectes educatius en aquest sentit és una inversió de futur.

A iniciativa de l'associació Ponent Promillora del Barri del Raval, es porta a terme aquesta activitat amb instituts de secundària del Raval. Els nois i noies classifiquen residus no orgànics segons els contenidors disponibles per a tal finalitat a la ciutat i amb l'ajut de talleristes voluntaris es posen en pràctica coneixements i s'afavoreixen actituds positives envers l'entorn i la convivència.

A peu pel Raval

És objectiu del Districte donar a conèixer el Pla central del Raval com a una important transformació urbanística per a la millora de la qualitat de vida dels ciutadans i ciutadanes del barri. Aquest projecte pretén articular la participació dels infants en el marc de la seva activitat escolar aprofundint en el coneixement del seu barri, dels seu passat, el seu present i la seva projecció cap el futur. Volem afavorir sentiments de pertinença i orgull de viure al Raval, i que els infants donin a conèixer el seu barri a d'altres infants d'escoles de la resta de la ciutat des d'una perspectiva positiva i optimista. Hi participen escoles públiques i concertades del Raval de primària i secundària.

Una comissió de treball amb mestres de les escoles participants elabora una maleta pedagògica de temàtiques diverses sobre el coneixement del Raval. La posada en pràctica de la programació amb els materials convenients, elaborada pel grup dels docents, farà possible que els infants facin de guia d'altres infants pel seu barri a partir d'itineraris d'interès cultural elaborats, i també obtenir altres materials elaborats pels alumnes amb els quals es realitzarà una exposició en finalitzar tot el procés.

Projecte experimental de mediació intercultural

Segons dades del Padró municipal d'habitants del 1996, dels 83.829 habitants de Ciutat Vella el 92,5% és de nacionalitat espanyola i el 7,3 de procedència

estrangera, majoritàriament procedent del Marroc, Filipines i República Dominicana.

Aquesta realitat configura un panorama multicultural a les aules de les escoles, que és un element de riquesa cultural. Les escoles del districte són bons espais de convivència i tolerància, que cal preservar. Les dificultats amb les quals els docents es troben a les aules no són producte de la diversitat cultural sinó de factors que afecten nadius i estrangers com la pobresa, la desestructuració de les famílies a causa de l'alcohol, les drogues o la prostitució que posa els infants en situació de risc.

No obstant això, cal remarcar una sèrie de dificultats per a l'atenció d'alguns alumnes de procedència estrangera que requereixin recursos específics i organitzacions escolars flexibles. És el cas dels alumnes d'incorporació tardana i dels que tenen dificultats per seguir el currículum ordinari, ja que procedeixen de països que parlen altres llengües. Des del Districte estem desenvolupant diverses accions per tal de

contribuir a paliar les dificultats que es puguin derivar d'aquests fets. Una d'aquestes accions és el projecte experimental de mediació intercultural. Aquest projecte es desenvolupa conjuntament amb l'entitat "Xenofilia". Aquesta entitat ha organitzat, en el marc del projecte europeu Alcàntara, el curs de mediadors i mediadores interculturals. Alguns d'aquests alumnes realitzen les

seves pràctiques a 4 escoles de Ciutat Vella.

L'objectiu bàsic d'aquest projecte és afavorir els processos globals d'integració sociocultural, actuant sobre factors que la dificulten, amb la coneixença mútua i la connexió entre les parts. Aquest projecte és de recent implementació, per la qual cosa hem d'esperar el temps suficient per a la seva valoració. 🔑

Nota: Les dades d'aquest article, exceptuant aquells casos ja especificats, provenen de l'IMEB pel que fa a l'escolarització, i del Districte de Ciutat Vella pels programes complementaris d'acció educativa.